

Vlinders zoeken in de duinen

tekst:
**Inge van
Halder**

Naar vlinders kijken is een leuke hobby. Het is altijd weer een verrassing wat er te zien is. Je moet echter wel weten waar en wanneer je naar bepaalde vlinders op zoek kunt gaan.

groep Slangekruid veel vlinders zien: verschillende soorten dikkopjes, zandoogjes en de parelmoervlinders. Op wat nattere plekken waar in de nazomer Koninginnekruid, Watermunt of Heelblaadjes staan te bloeien kunnen ook veel vlinders te zien zijn. In sommige jaren kunnen Kleine vossen en Dagpauwogen massaal op deze planten voorkomen. Ook de tijd van het jaar is heel erg bepalend voor wat er te zien is. Vanaf april tot in oktober kunt u in de duinen naar

foto: Henkjan Kievit

Een plek waar veel vlinders kunnen voorkomen: een beschut liggend zonnig pad met veel Koninginnekruid.

Waar moet je op letten?

Natuurlijk moet het mooi weer zijn als u vlinders wilt zien: zonnig, lekker warm (boven de 17°C) en niet te veel wind. Als er wat meer wind staat en het niet zo warm is, zijn er ook wel vlinders te zien, maar dan vooral op beschutte plekken. Langs zonnige bosranden, bij struikjes of op zuidhellingen van duinen is het veel warmer en beschutter en daar is de kans het grootst om wat te zien. Verder hebt u meer kans om vlinders te zien als u bloeiende nectarplanten afzoekt. Planten waar vlinders graag nectar uit drinken zijn bijvoorbeeld Slangekruid en Duinkruiskruid (of Jacobskruiskruid). Zeker als er in een gebied verder maar weinig planten bloeien kunt u op een

vlinders op zoek gaan. De meeste soorten en ook de grootste aantallen zijn echter in de maanden juli en augustus te zien. In de veldgids 'Dagvlinders van de Benelux' of het boekje 'Vlinders kijken in de duinen' kunt u lezen wanneer welke soorten vliegen en waar ze voorkomen. Ook voor het leren herkennen van vlinders zijn deze boeken geschikt.

Verschillen binnen de duinen

Binnen een duingebied zijn er enorme verschillen in de plantengroei. Vanaf de zee gezien is er eerst een strook van helmduinen, daarna volgen begroeiingen met duindoorns met daartussen open plekken met lagere vegetatie en tenslotte komt u meer landinwaarts in de bossen

terecht. Omdat de begroeiing heel verschillend is, zijn ook de vlindersoorten die er voorkomen verschillend. In de helmduinen komen maar weinig vlinders voor. Alleen de Heivlinder is er in augustus regelmatig te zien. Ook in de bossen, met name de naaldbossen, zijn niet veel soorten te verwachten. Op zonnige plekken kunt u daar bijvoorbeeld wel het Bont zandoogje tegenkomen of in de rand het Landkaartje. Brede bospaden met nectarplanten kunnen wel vlinderrijk zijn. De meeste vlinders kunt u echter zien in de vochtige duinvalleien en op de plekken waar een afwisseling is van bloemrijke, grazige stukjes en hier en daar wat struiken. Op die plekken komen parelmoervlinders voor, Icarusblauwtjes, Bruine blauwtjes, Bruine zandoogjes, Kleine vuurvlinders, Hooibeestjes en verschillende dikkopjes.

Nachtvlinders

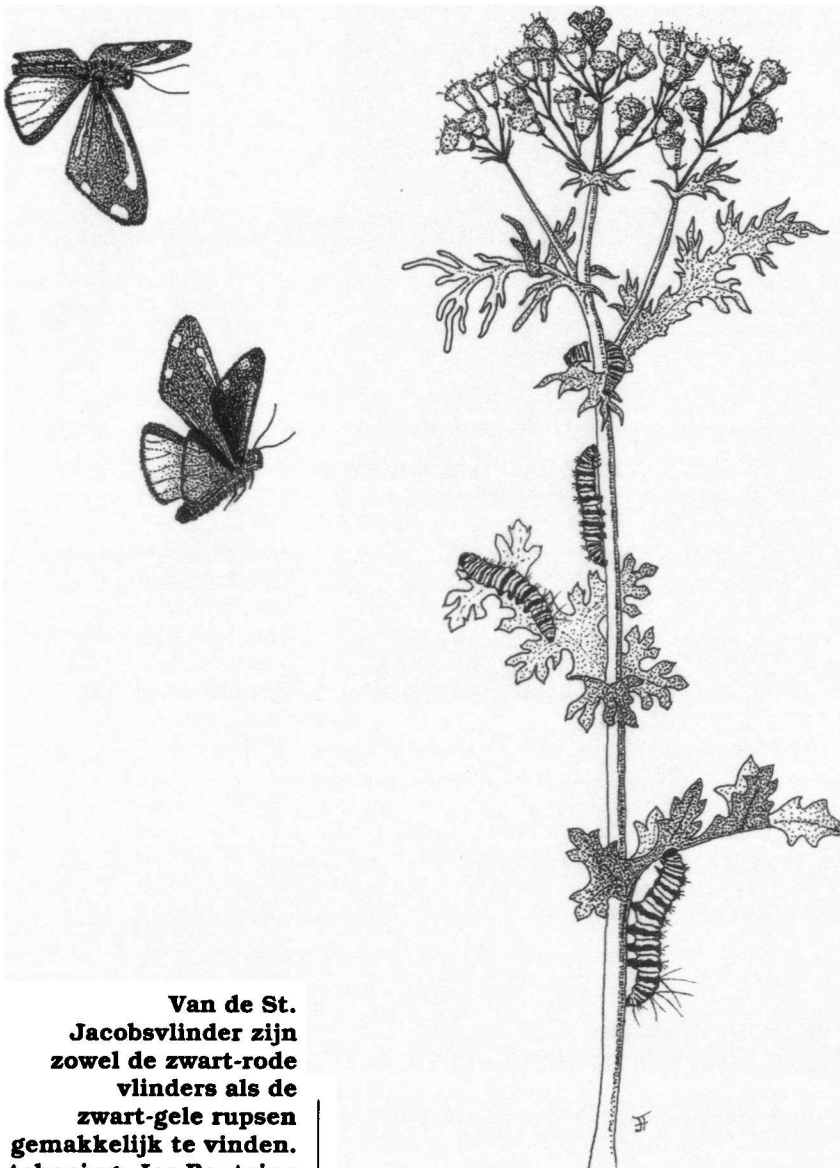
Behalve bovengenoemde dagvlinders zitten er in de duinen ook honderden soorten nachtvlinders. De meeste daarvan zijn in de schemering of 's nachts actief. Enkele soorten vliegen echter gewoon overdag en bezoeken dan bloemen. De bekendste en meest algemene overdag actieve nachtvlinder is wel de St. Jacobsvlinder. De rood-zwarte vlinders zijn vooral in mei en juni te zien. De vrouwtjes leggen in die periode een groepje eieren op Duinkruiskruid. In de zomermaanden kunnen deze planten helemaal vol zitten met de zwart-geel gestreepte rupsen. Soms zo veel dat de planten helemaal kaal zijn. Zowel de rupsen als de vlinders geven met hun felle kleuren te kennen dat ze giftig zijn.

Een andere opvallende, maar veel minder algemene nachtvlinder is de Glasvleugelpijlstaart. De vlinder verliest tijdens zijn eerste vlucht een groot deel van de schubben, alleen langs de vleugelrand blijven ze zitten. De vleugels worden daardoor helemaal doorschijnend en hieraan dankt de soort zijn Nederlandse naam. Hij komt in de duinen ten noorden van Wassenaar hier en daar voor. In de duinen bij Petten wordt hij jaarlijks gezien.

Vlinderrijke duingebieden

Zoals al in andere artikelen genoemd komen sommige vlinders maar in een bepaald duingedeelte voor. Zo vliegt de Grote parelmoervlinder vrijwel alleen op de Waddeneilanden en de Duinparelmoervlinder in de Amsterdamse Waterleidingduinen en ten noorden hiervan. Daarentegen komen in de duinen van Zeeland en op de Zuid-Hollandse eilanden het Bont zandoogje en het Oranje zandoogje veel talrijker voor dan in de rest van de duinen van Noord- en Zuid-Holland.

Maar ook binnen een streek zijn er grote verschillen in het aantal vlindersoorten. Het zijn vooral de brede, gevarieerde duinstroken die vlinderrijk zijn. Voorbeelden hiervan zijn de duinen bij Voorne-Putten, bij Wassenaar (Meijndel), ten zuiden van Zandvoort (Amsterdamse Waterleidingduinen), bij Haarlem (Kennemerduinen), bij Castricum, bij Schoorl en op de Waddeneilanden. Als u een keer naar vlinders wilt kijken zult u in deze gebieden bij mooi weer vast veel zien.

Van de St. Jacobsvlinder zijn zowel de zwart-rode vlinders als de zwart-gele rupsen gemakkelijk te vinden. tekening: Jos Fontaine